

TECHNICKÁ UNIVERZITA V KOŠICIACH
Fakulta materiálov, metalurgie a recyklácie

FRÖHLICHOVÁ, LEGEMZA, FINDORÁK, DŽUPKOVÁ

Informácie o OHaZ UMET FMMR TUKE a APVV projektoch

APVV projekt

„Zníženie energetickej a environmentálnej zát'aže

výroby železorudného aglomerátu

náhradou fosilného paliva odpadnou biomasou“

- Ústav materiálov a inžinierstva kvality

**Ústav materiálov
a inžinierstva kvality**

- Ústav metalurgie

UMET
ÚSTAV
METALURGIE

- Ústav recyklačných technológií

Materiálové zameranie vo výskume

1.

- suroviny na báze Fe, Mn, Si, Al, C

2.

- kovy a zliatiny na báze Fe, Mn, Si, Al

3.

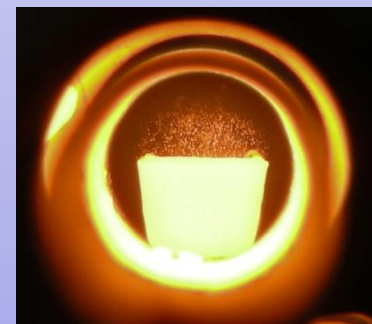
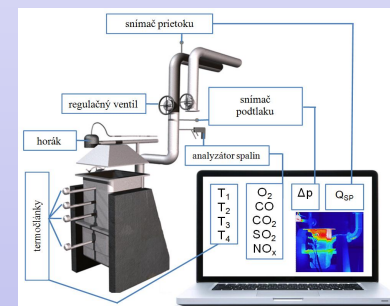
- odpady na báze Fe, Mn, Si, Ca, C

- uhlíkaté suroviny a materiály (uhlia, koksy, biomasa, elektródy)
- vstupné kovonosné materiály (rudy, pelety, aglomeráty)
- surové železo, oceľ, liatiny, ferozliatiny
- odliatky na báze Fe, Al, Cu
- druhotné suroviny (kaly, prachy, trosky)

Základný a aplikovaný výskum, štúdie, vývoj, projektovanie.

1. experimentálne testovanie
2. modelovanie a simulovanie procesov
3. technologické a ekologické aspekty výroby

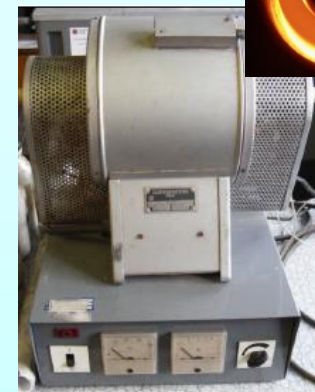
Pece na vzdelávací a výskumný proces

indukčné pece – teploty do 1900 °C, odporové komorové pece – teploty do 1600 °C,
Tammanova pec – teploty do 1700 °C, Marshove pece – teploty do 1500 °C

Elektrické indukčné pece

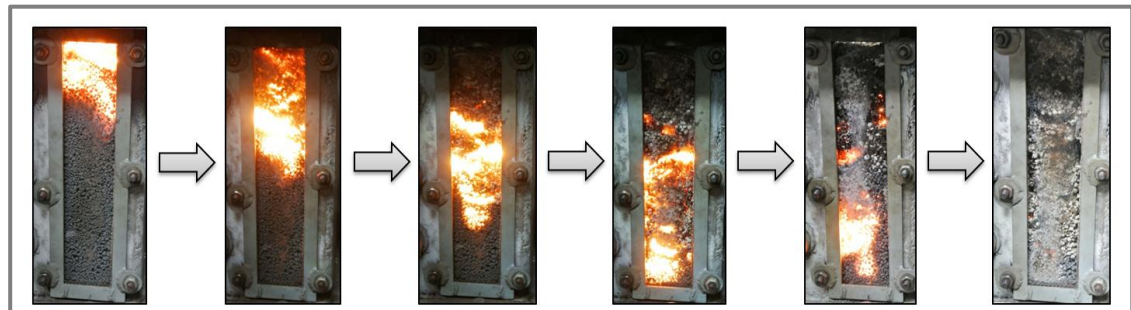
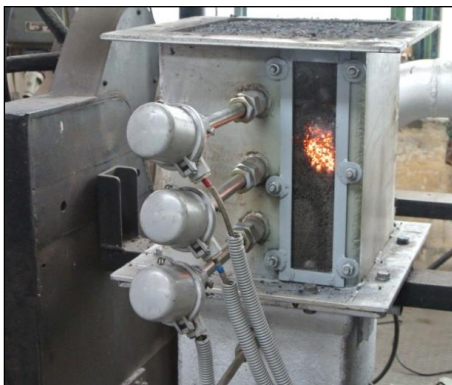
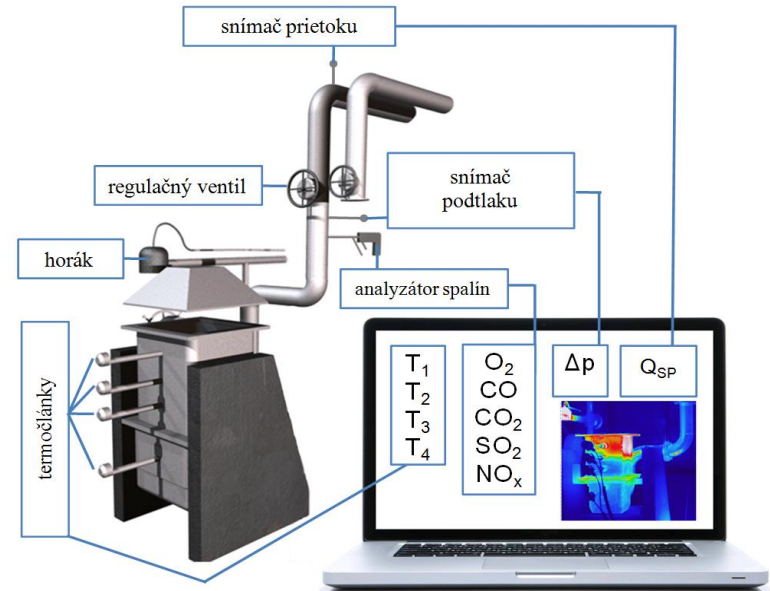
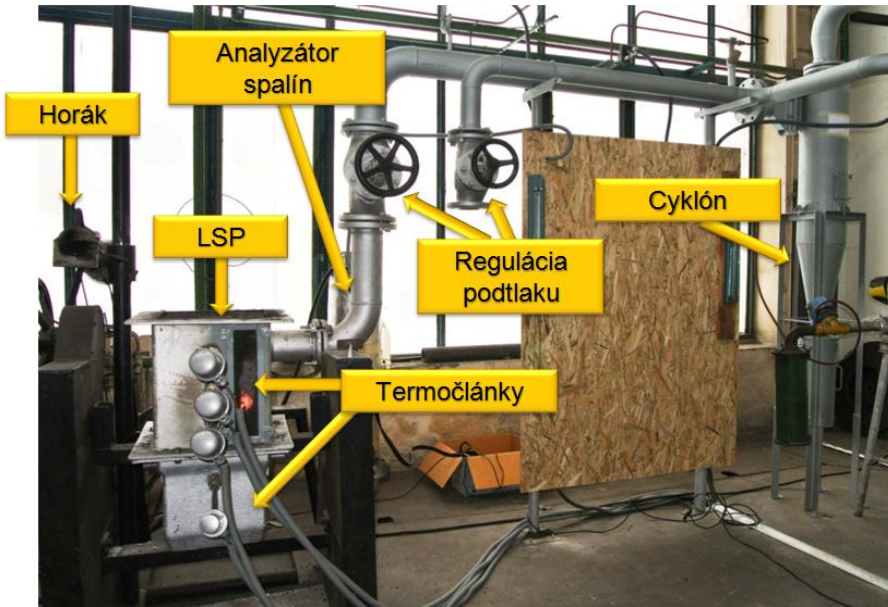
Elektrické odporové pece

Laboratórna spekacia panvička

používa sa na výrobu Fe, Mn a Ca – Si aglomerátov

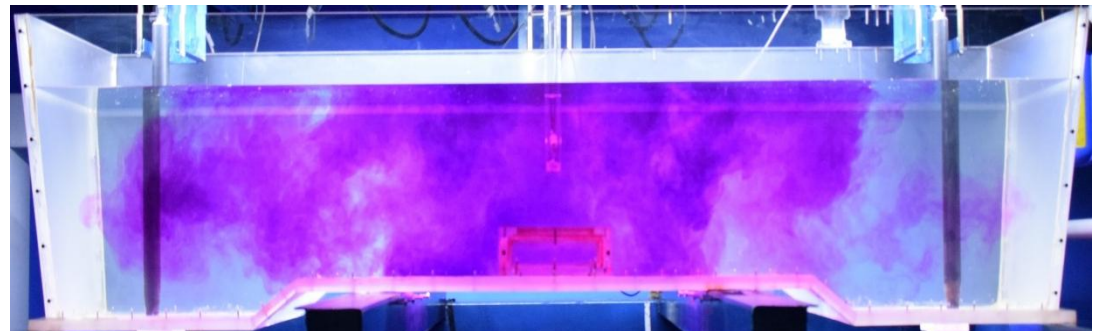
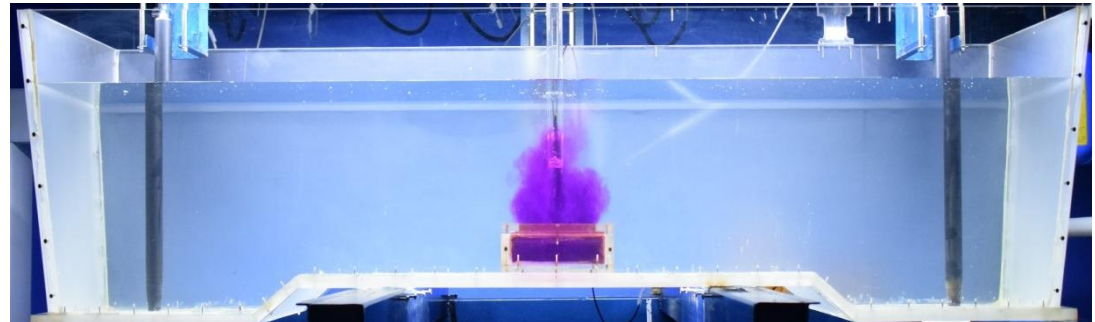
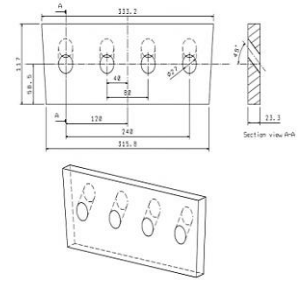
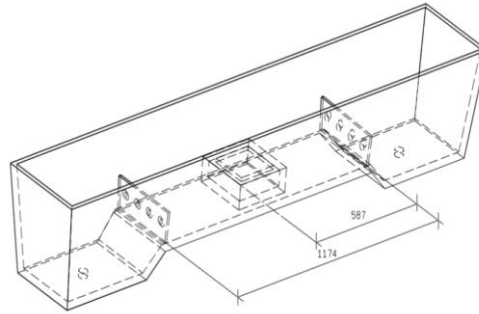
Laboratory of simulation of flow processes – LSPP

modelling of liquid steel flow processes in continuous casting since 2004

built in cooperation with U.S.Steel, Košice, s.r.o.

U. S. Steel Košice

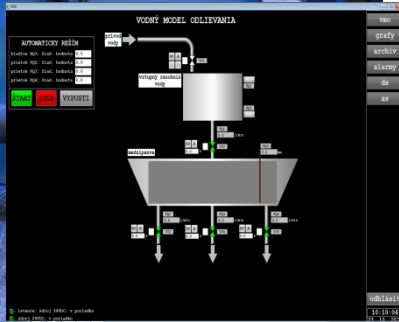
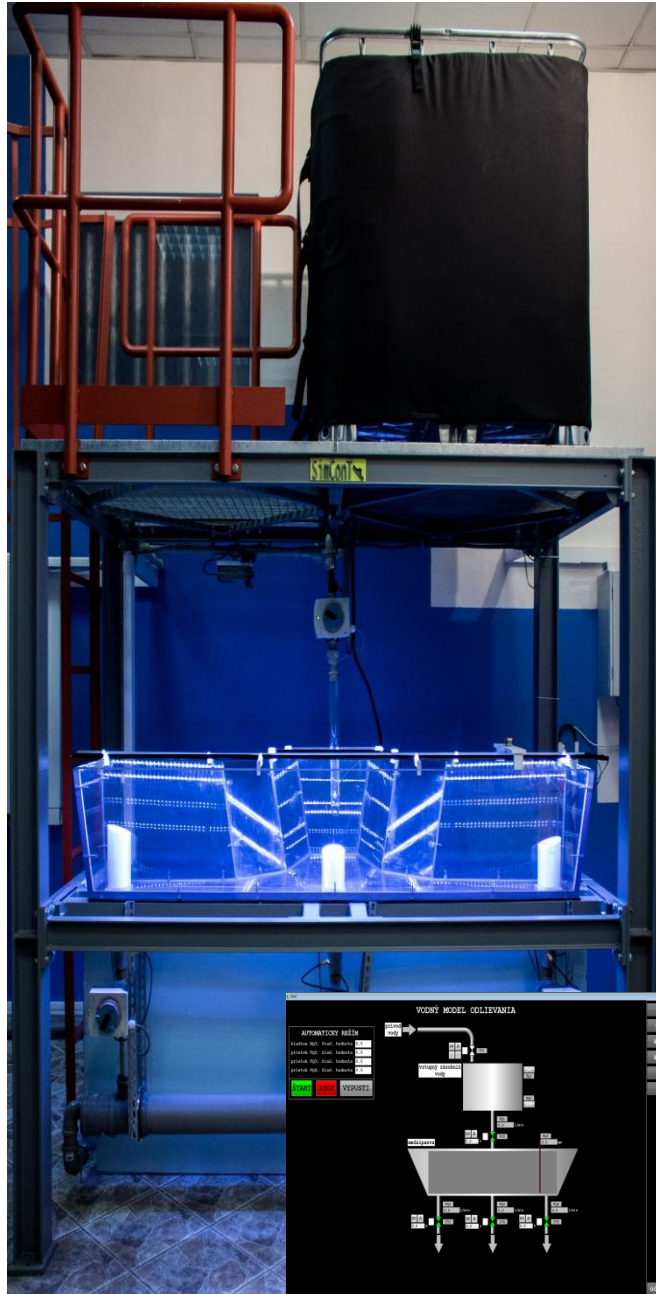
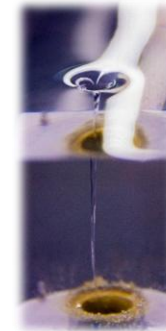
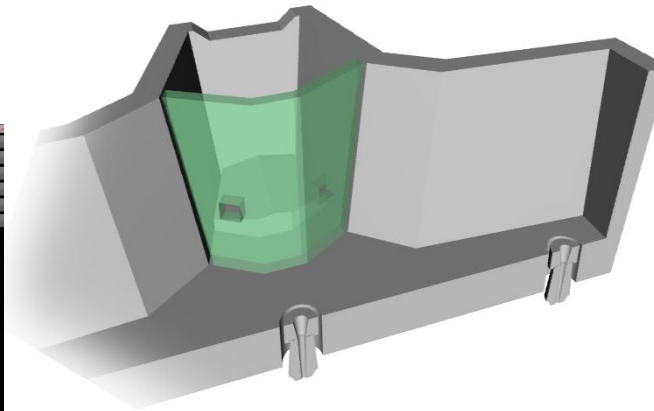
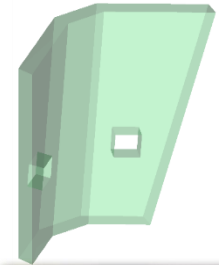
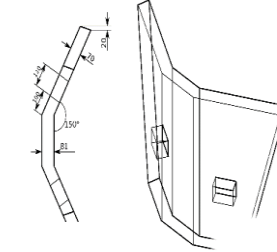
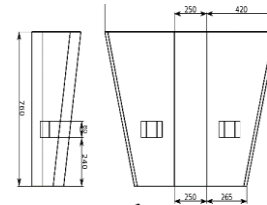
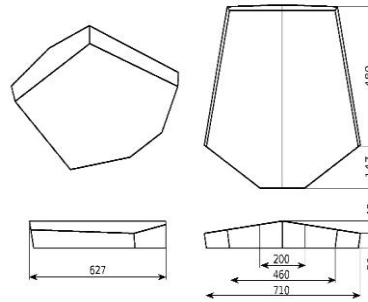
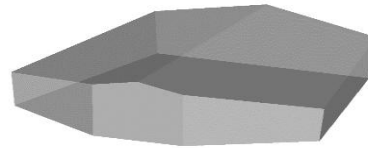

SimConT

Simulation of Continuous Casting – Tundish
Strand for simulation of liquid steel flow process in tundish
established in 2017

Built in cooperation with Železiarne Podbrezová, a.s.

Laboratórium špeciálnej prípravy modelov

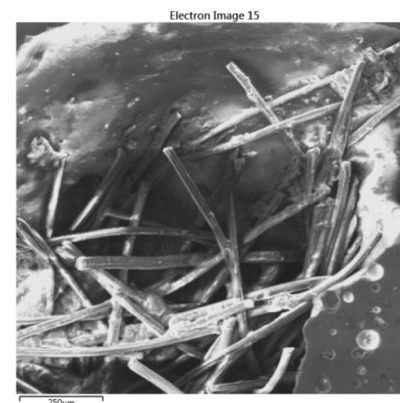
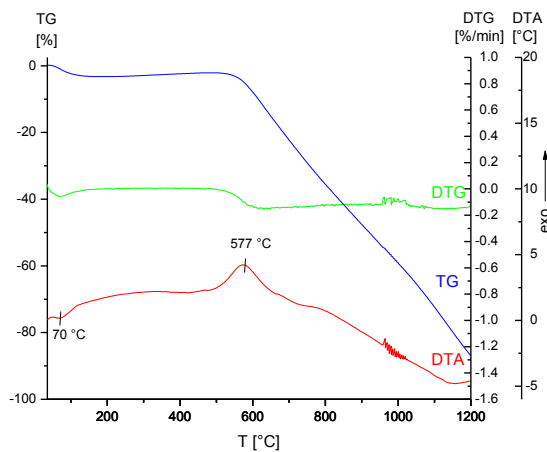
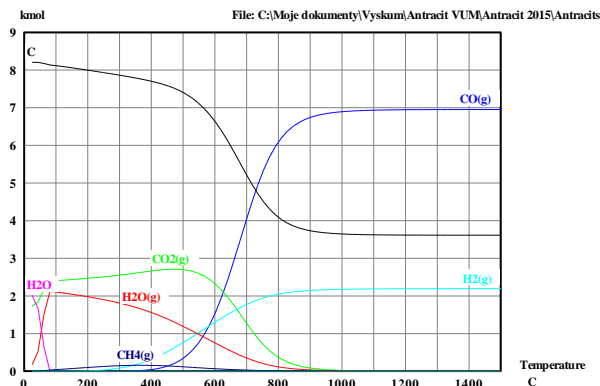
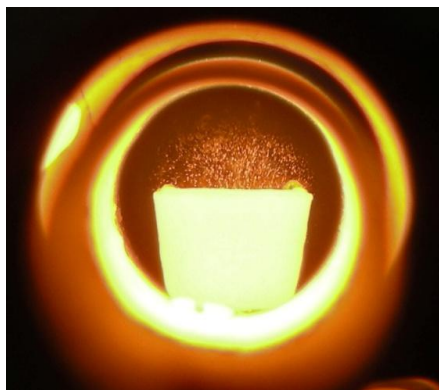

Výroba modelov fotopolymerizáciou.

Výskum uhlíkatých redukoviadiel

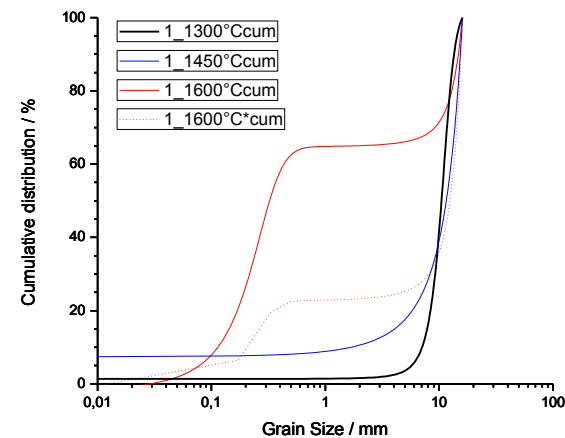
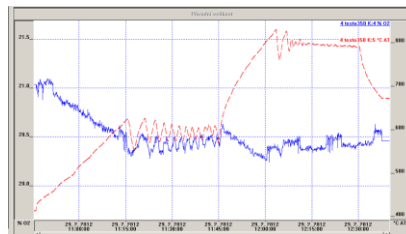
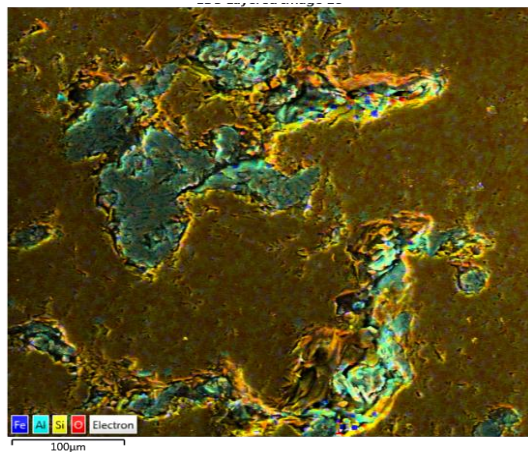
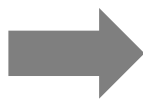
materiálový výskum redukoviadiel, termická analýza, stanovenie reaktivity,
stanovenie macerálového zloženia, analýza mikroštruktúry

Výskum vysokoteplotnej stability kremencov a kremeňov

materiálový výskum kremencov a kremeňov, stanovenie indexov stability, stanovenie fyzikálno – mechanických vlastností, analýza mikroštruktúry

Výskum redukovateľnosti kremencov a kremeňov

materiálový výskum kremencov a kremeňov, karbotermická redukcia, stanovenie fyzikálno – chemických vlastností, analýza stupňov redukcie

teploty = 1650 – 1900 °C

kremenec

+ drevné uhlie

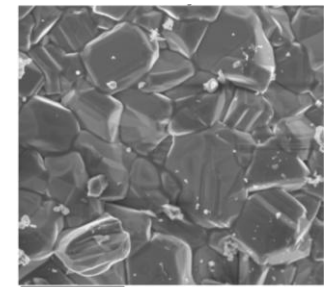

Si

+

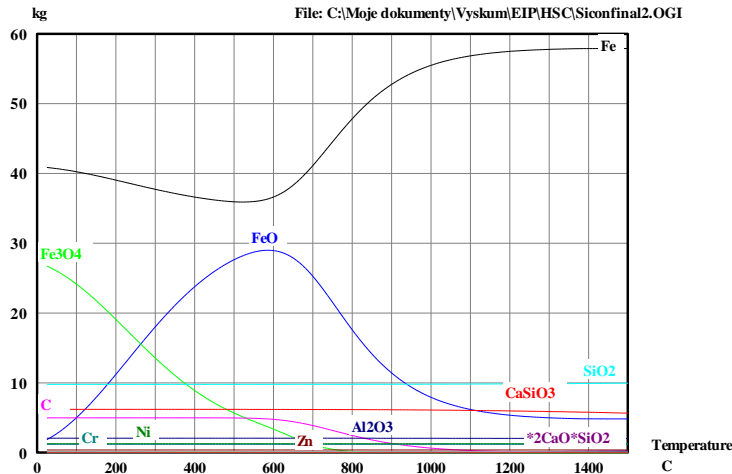
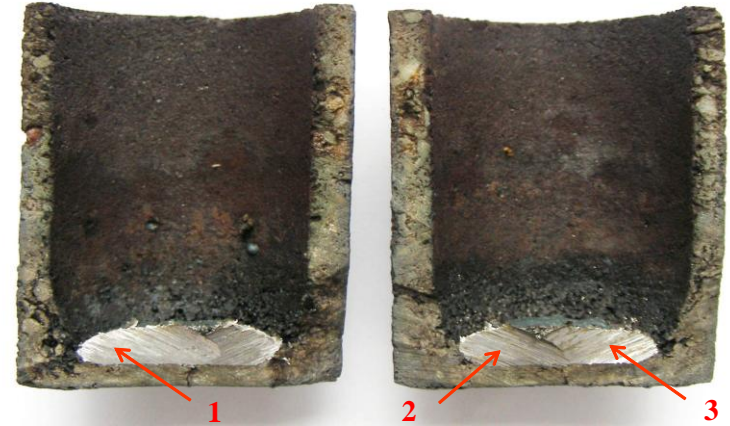

SiC

mikroštruktúra SiC

Využitie Fe odpadov na výrobu ocelí

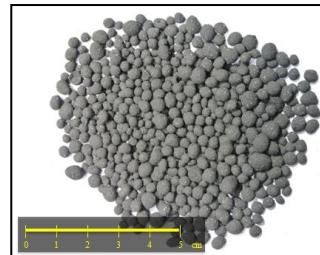

Element	Chemical analysis (wt. %)		
	1	2	3
Fe	97.05	96.80	97.12
C	0.12	0.13	0.11
Mn	0.10	0.14	0.15
Si	0.42	0.53	0.48
Ni	1.40	1.21	1.35
Cr	0.61	0.72	0.66
Mo	0.23	0.22	0.23
S	0.10	0.08	0.11
P	0.02	0.02	0.03
Zn	0.04	0.05	0.04
Cu	0.30	0.28	0.31

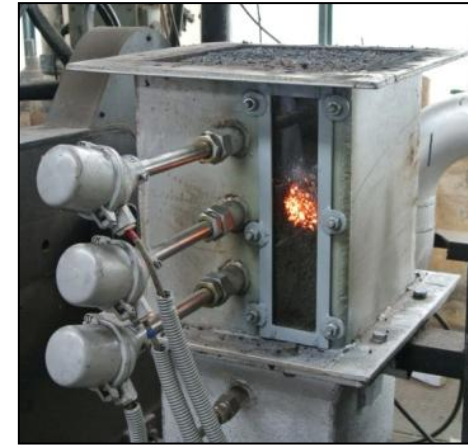
Výroba Portlandského cementu z Fe trosiek

troska + vápenec

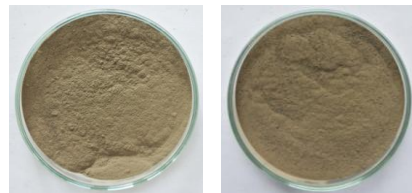
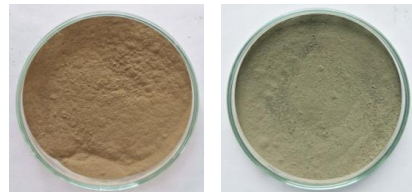
pelety

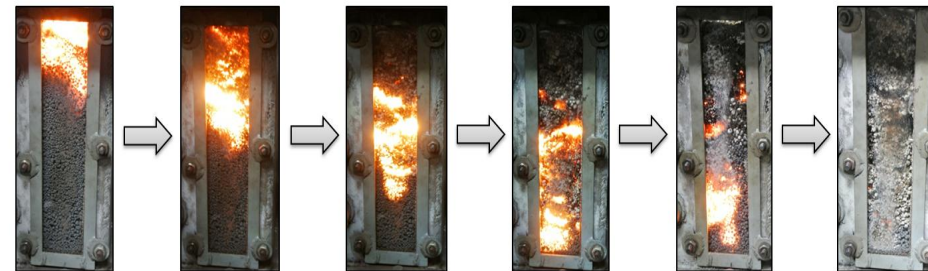
spekanie 1200 – 1400 °C

aglomerát

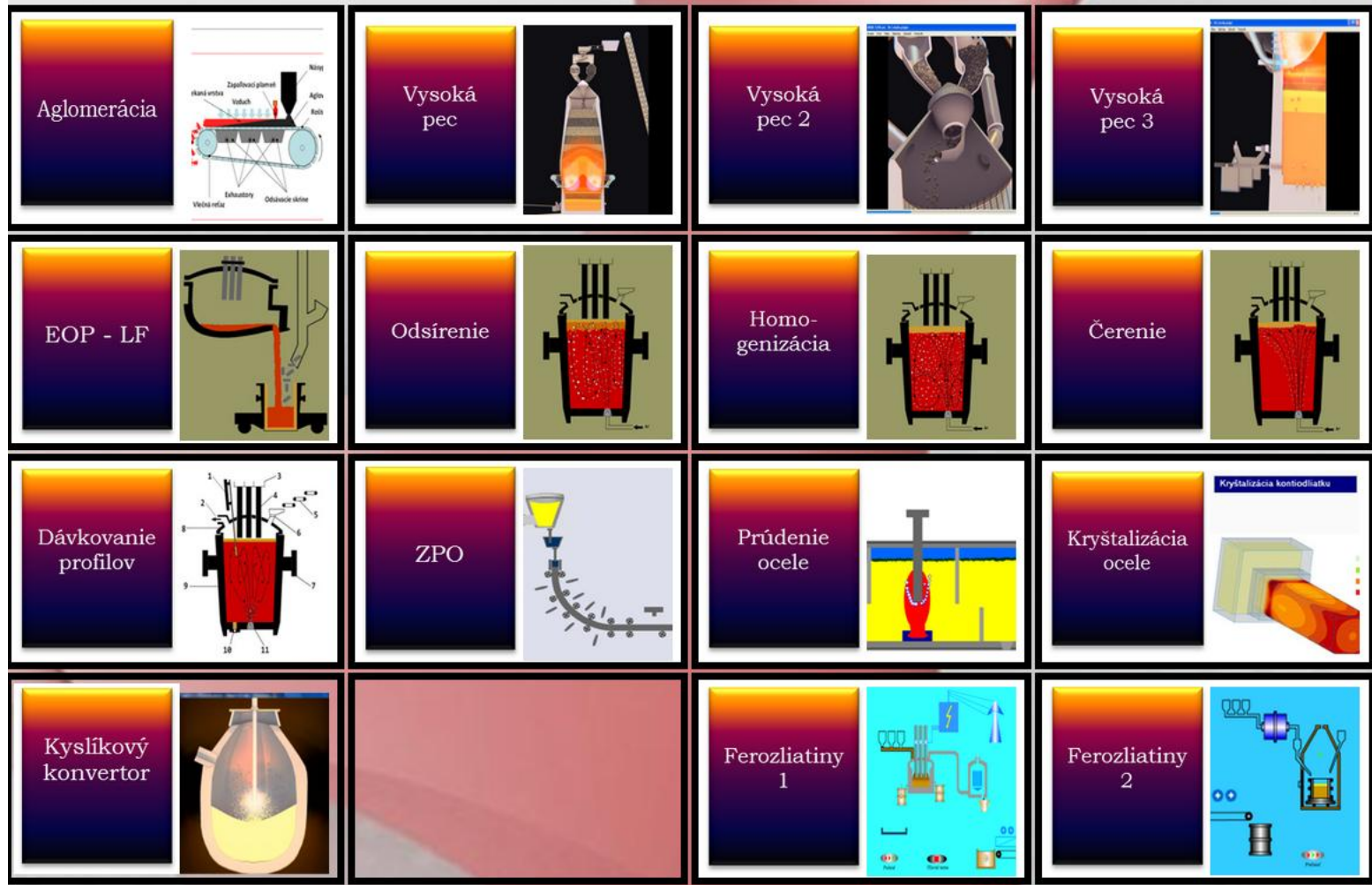
Portlandský cement

Aplikácia výskumných aktivít do vzdelávacieho procesu

- tvorba animácií a simulácií (výsledok synergie medzi vzdelávacími a výskumnými aktivitami)

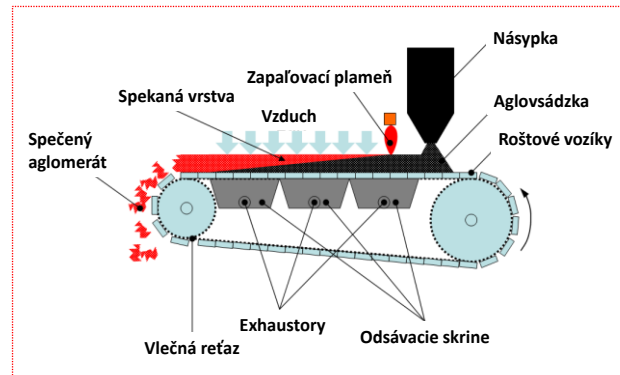
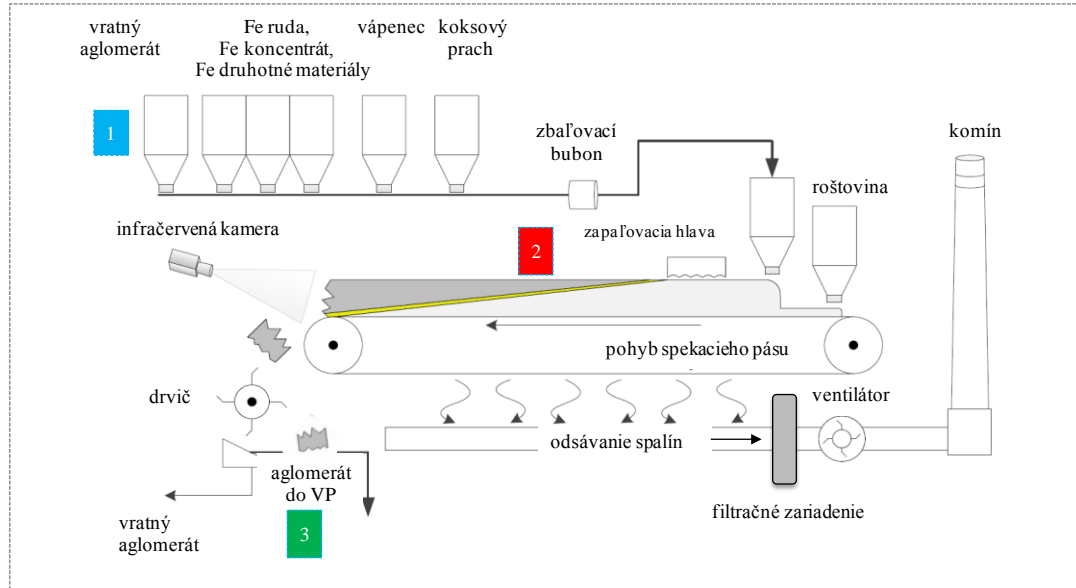

Aplikácia výskumných aktivít do vzdelávacieho procesu

- tvorba výpočtových programov (výsledok synergie medzi vzdelávacími a výskumnými aktivitami)

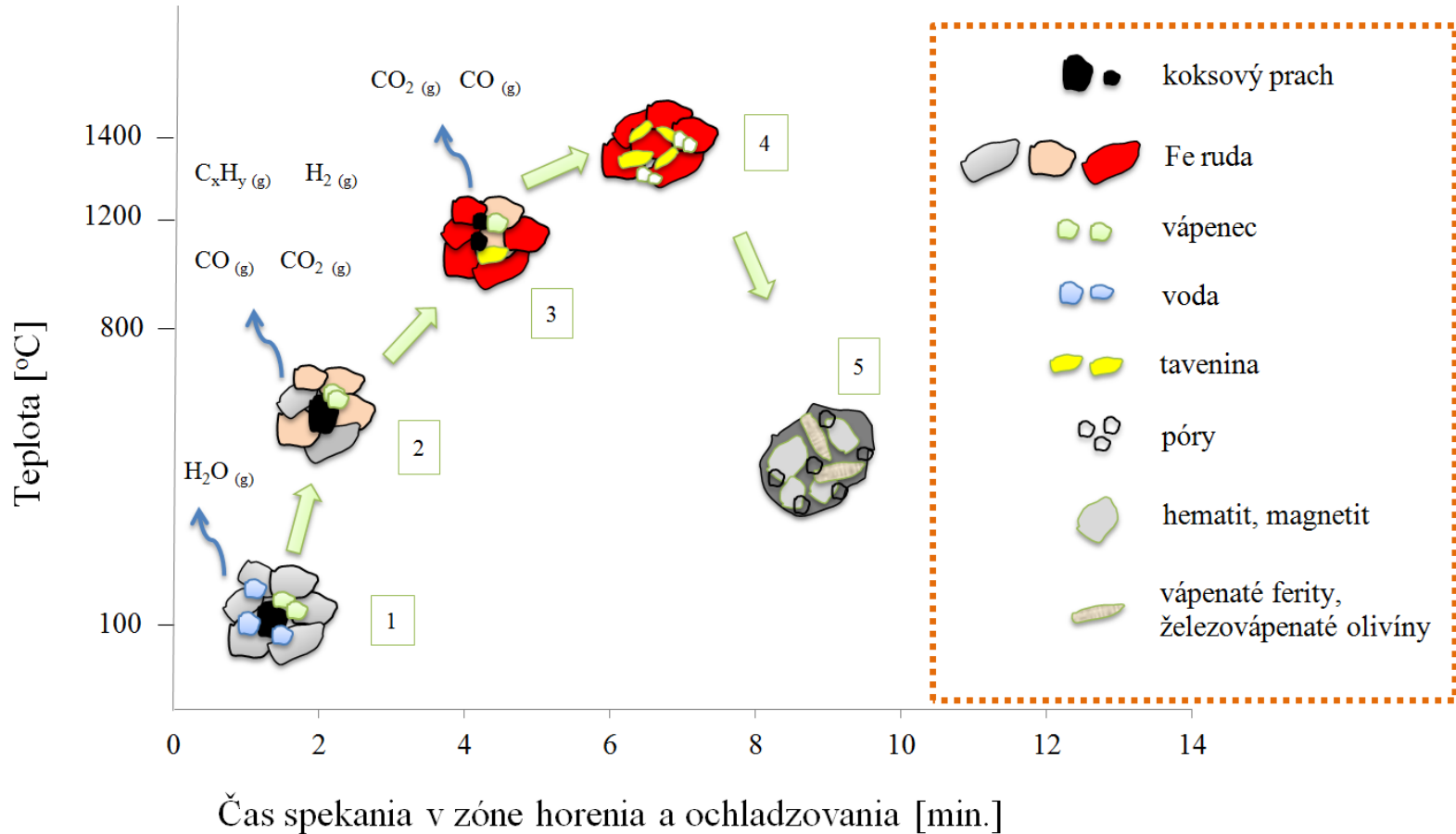

Aglomeráčny proces

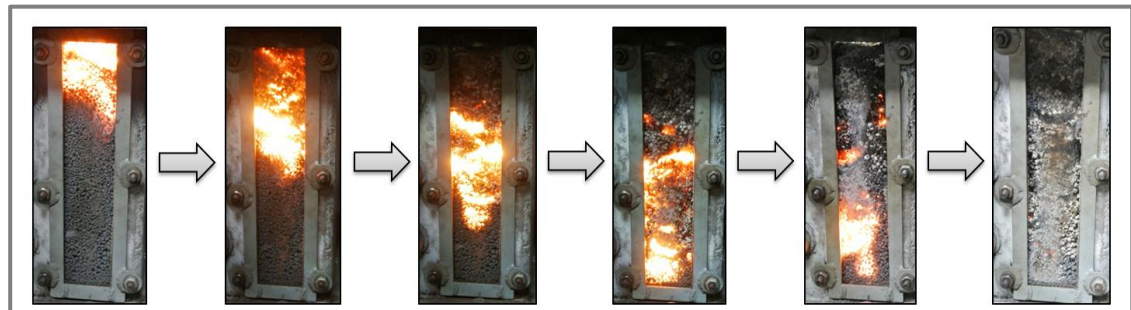
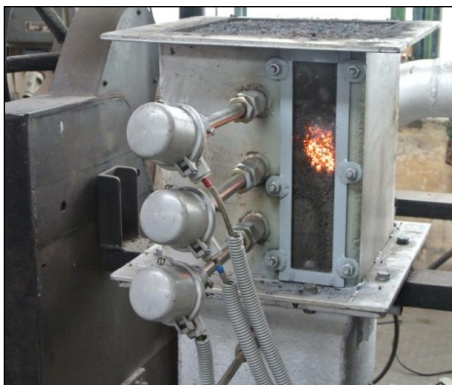
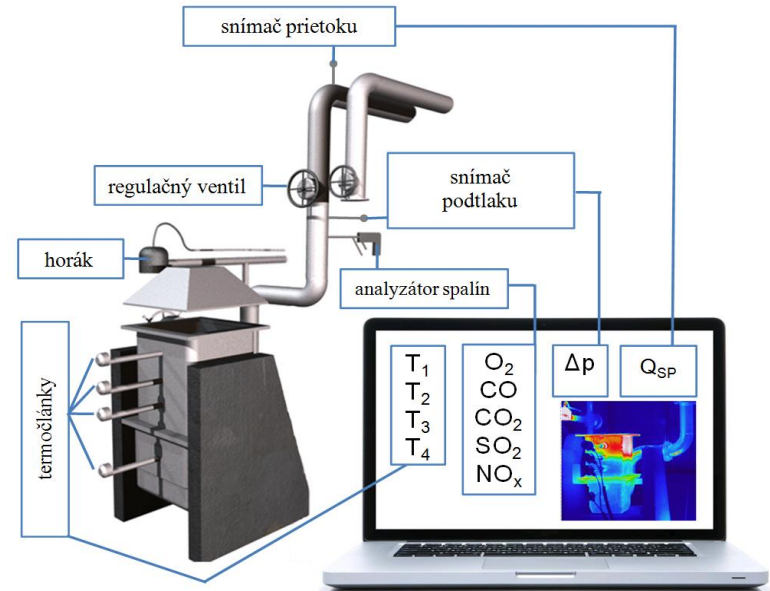
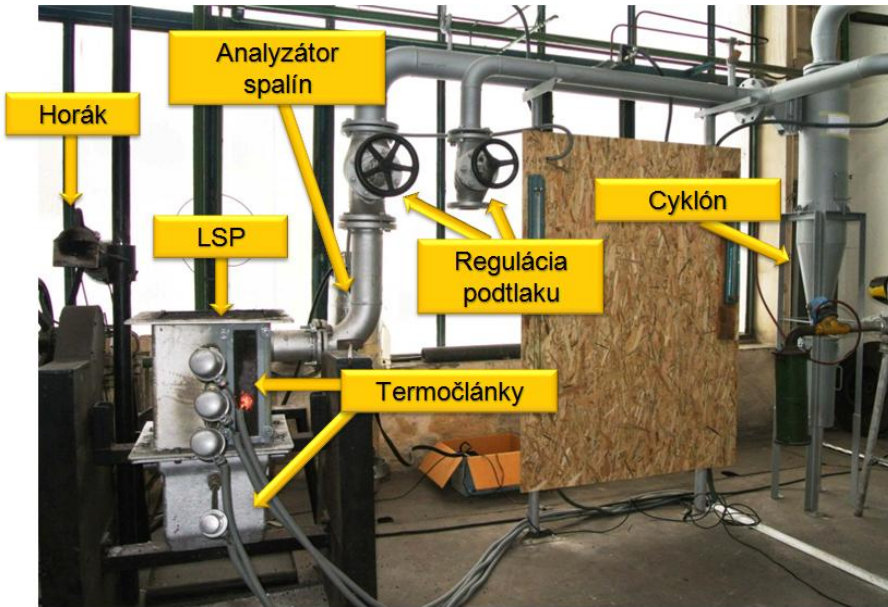

Aglomeračný proces

Laboratórna spekacia panvička

používa sa na výrobu Fe, Mn a Ca – Si aglomerátov

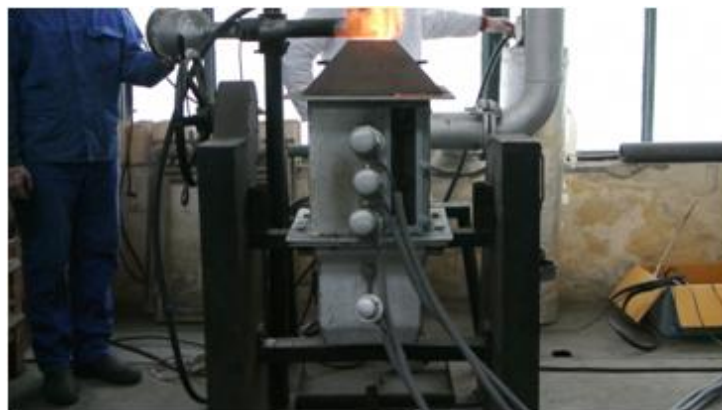
Spekanie v laboratórnych podmienkach

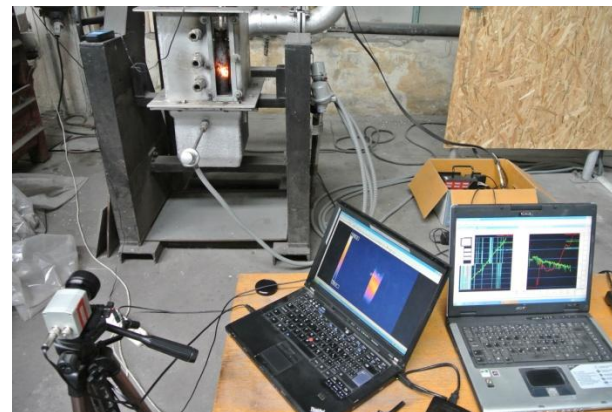
zapaľovanie aglovsádzky

regulácia podtlaku

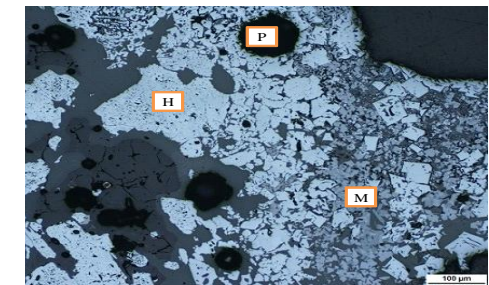
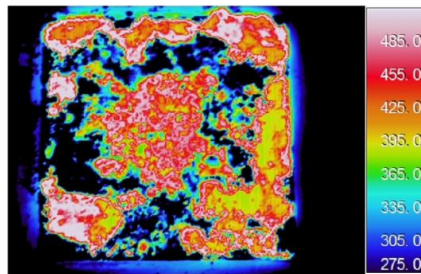
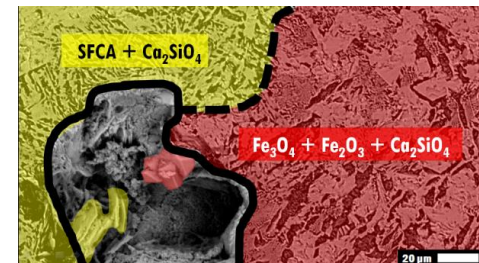
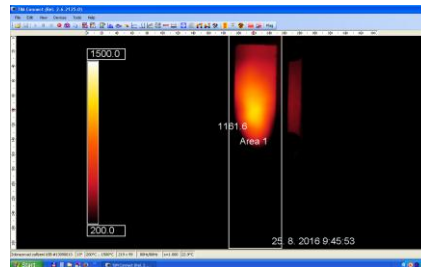
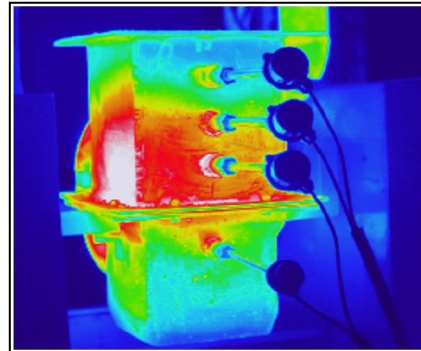
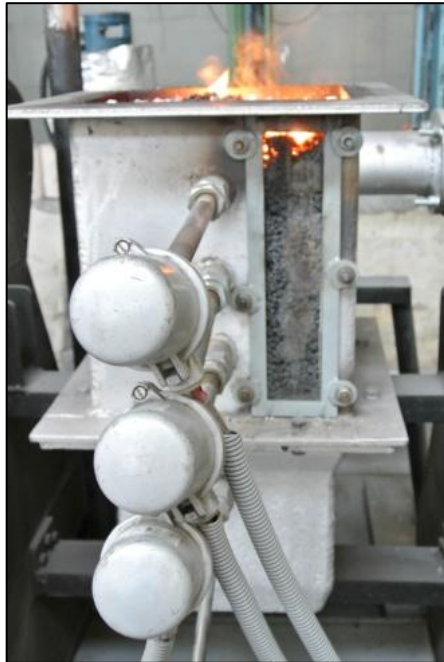
vysokoteplotné spekanie

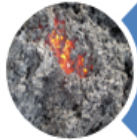
monitoring

Spekanie v laboratórnych podmienkach

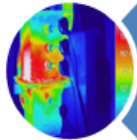
Hlavné výskumné činnosti na LSP

modelovanie výroby rôznych aglomerátov na báze Fe, Mn, Ti, Ca

náhrada koksového prachu biomasou

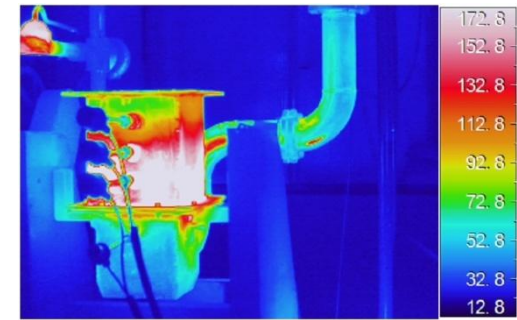
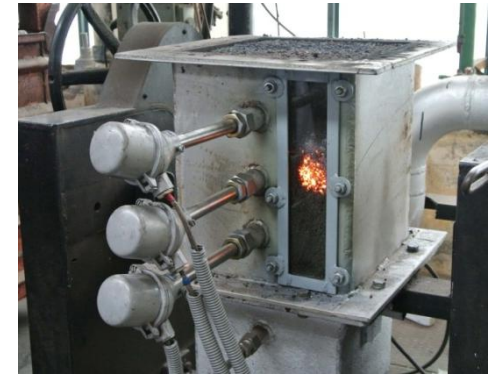
termovízne meranie, teplotný profil

analýza chemického a fázového zloženia aglomerátu, stanovenie mikroštruktúry

vyhodnocovanie technologických a ekonomických parametrov procesu

Vplyv biomasy na aglomeračný proces a kvalitu životného prostredia

2012 - 2015   *základný materiálový výskum biomasy + laboratórne spekania*

Zníženie energetickej a enviromentálnej záťaže výroby železorudného aglomerátu náhradou fosilného paliva odpadnou biomasou

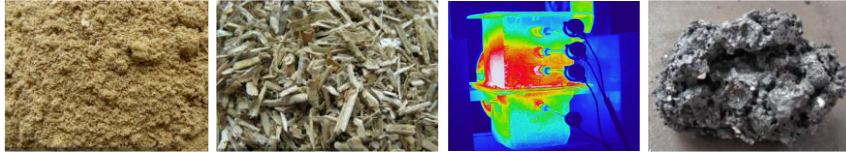
2017 - 2020   *použitie odpadnej biomasy + aplikácia do prevádzkových podmienok*

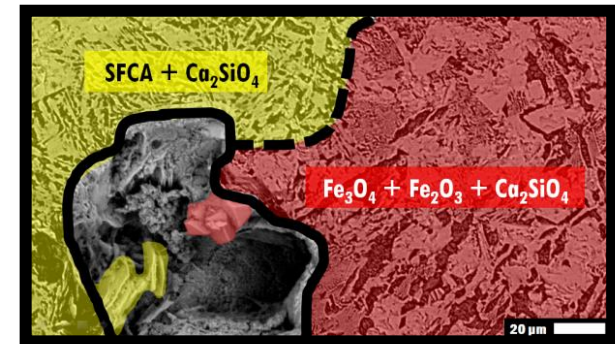
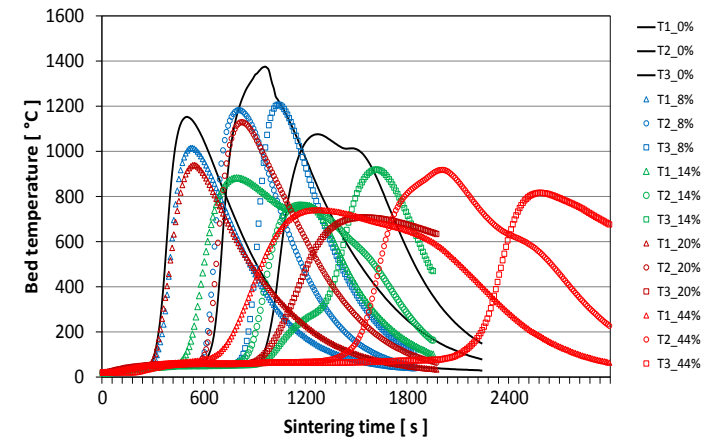
Najdôležitejšie výsledky z výskumu biomasy v aglomeračnom procese

AGENTÚRA
NA PODPORU
VÝSKUMU A VÝVOJA

- náhrada množstva fosílnych palív v aglomeračnom procese odpadnou biomasou je obmedzená na úroveň cca **10 – 20 %**,
- pri takejto náhrade sa pri použití niektorých druhov biomasy znižujú emisie oxidov uhlíka, dusíka a síry o **5 – 40 %**,
- predikcia zníženia ekonomických nákladov aglomeračného procesu za použitia odpadnej biomasy je na úrovni cca **10 – 20 %**,
- vplyvom substitúcie časti prachového koksu biomasou **nedochádza** ku výraznej zmene kvality aglomerátu.

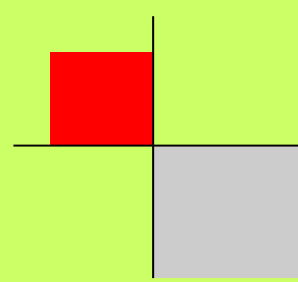
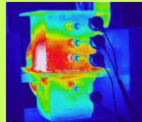

Tvorba vedeckej monografie v súčinnosti s riešením výskumných úloh

AGENTÚRA
NA PODPORU
VÝSKUMU A VÝVOJA

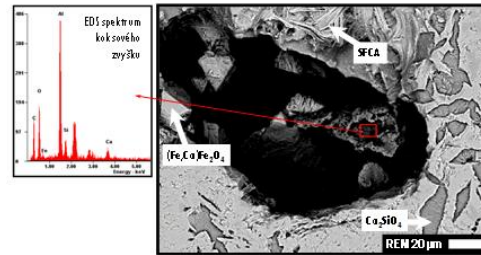
Tradičné a alternatívne palivá v metalurgii

Jaroslav Legemza
Mária Fröhlichová
Róbert Fındorák

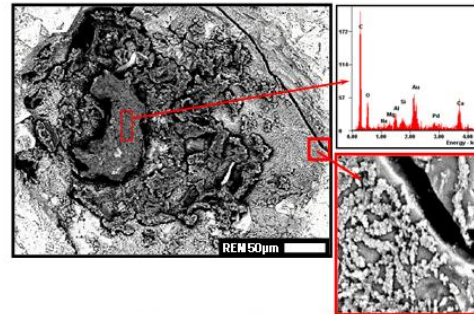
12. Využitie biomasy pri výrobe Fe aglomerátov.

| 233

Obr. 169 Pór po zhorení koksového zrna [114]

Spektrum EDS ukazuje v prípade drevouhlňných zvyškov výraznú intenzitu vápnika, ktorý má vo forme CaO v popolovinách prevahu, obr. 170. Z výsledkov analýzy popola jednotlivých druhov biomasy vyplýva, že popol drevného uhlia má výrazný bazický charakter, obsah CaO je cca 30 – 40 %, tab. 39. Zhorené zrnka drevného uhlia zanechávajú v matici hustú nepravidelnú kryštalickú sieť vápna.

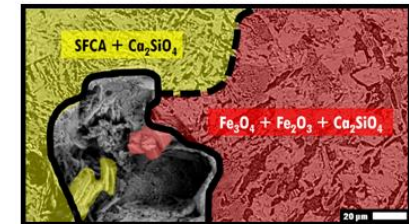

Obr. 170 Pór po neúplnom zhorení drevného uhlia [114]

12. Využitie biomasy pri výrobe Fe aglomerátov.

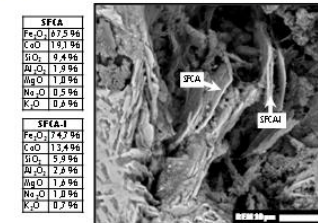
| 234

Na väčšom okolí póru po zhorení drevným uhlím sú dobre rozoznateľné dve oblasti s pravidelným fázovým zložením, ktoré vznikli po stuhnutí železito - vápenatej, resp. železitej taveniny, obr. 171. Hranica oboch zón sa stretáva v póre, okolo ktorého nie je žiadna obruba signalizujúca vplyv paliva na fázové zloženie.

Obr. 171 Okolie póru po zhorení drevného uhlia [114]

Časť popola po zhorení paliva je asimilovaná okolitou taveninou a prispieva k tvorbe mmerálnych fáz. Silikoferyty vápnika a hliníka, ktoré boli v blízkosti horiaceho drevouhlňného zrna obsahovali okrem základných zložiek aj oxidy sodíka a draslíka, obr. 172. Najmä K₂O vystupuje v ostatných fázach zriedkavejšie.

Obr. 172 Distribúcia zložiek z popola v mineráloch [114]

Po zhorení orechových škrupín zostáva v aglomeráte popol v typickej organickej sieťovej štruktúre. Toto usporiadanie pravdepodobne kopíruje rozdelenie popolovín v surovom palive. V okolí sa opäť objavuje hlavne lamit, kalciumagnetit a vápenaté ferity, obr. 173.

Nový APVV projekt 2017 – 2020 (APVV-16-0513)

- úplná náhrada prachového koksu v aglomerácii biomasou nie je možná

existuje potenciál pre zníženie emisií a zvýšenie produktivity

- potreba ďalšieho skúmania

vplyvu vlastností vstupných druhov biomasy na aglomeračný proces, štúdium termodynamiky a kinetiky spaľovania biomasy

- pre aglomeračný proces sa javí ako najvhodnejšia odpadná biomasa

piliny z dendromasy, zvyšky z fytoomasy, lignínové zložky

Nové smery vo využívaní biomasy v metalurgii

- tepelná úprava rastlinnej a drevnej biomasy

projekt ULCOS

- výroba kompozitných biopalív z odpadnej biomasy

projekt RENEPRO

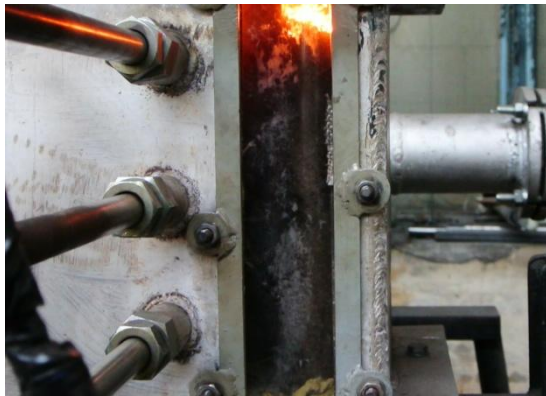
- úprava fyzikálnych vlastností biomasy

- simulácia podmienok horenia biomasy pre konkrétny metalurgický proces

projekt IEA COMBUSTION

Simulácia horenia biomasy

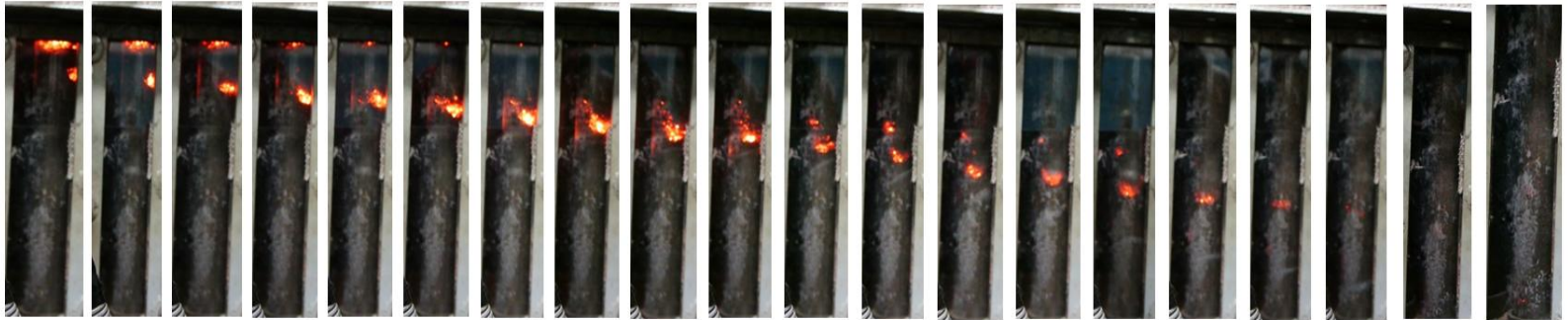

Proces horenia paliva pre aglomeračný proces

Čas horenia [min]

0:00 0:01 0:02 0:03 0:04 0:05 0:06 0:07 0:08 0:09 0:10 0:12 0:14 0:16 0:18 0:20 0:22 0:24 0:26 0:28

koks
(5 kPa)

lignin
(5 kPa)

0:00 0:01 0:02 0:03 0:04 0:05 0:06 0:07 0:08 0:09 0:10 0:12 0:14 0:16 0:18 0:20 0:22 0:24 0:26 0:28

Závery z riešenia projektu APVV (r. 2018)

- v rámci 2. roka riešenia APVV projektu bol realizovaný komplexný materiálový výskum ligninu,
- lignin sa na základe analyzovaných vlastností javí ako vhodná čiastočná náhrada koksu v aglomeračnom procese,
- pomocou termodynamického programu HSC Chemistry boli vytvorené nové termodynamické modely horenia biomasy a nová materiálovo – tepelná bilancia výroby aglomerátu za použitia biomasy,
- boli vytvorené a odskúšané dva nové modely na simuláciu procesu horenia biomasy (monitoring horenia za pomoci termovízie a horenie v podmienkach spekanej vrstvy),
- testovaná biomasa (lignin) horí intenzívnejšie v celom rozsahu použiteľnej zrnitosti v porovnaní s aglomeračným koksom.

TECHNICKÁ UNIVERZITA V KOŠICIACH
Fakulta materiálov, metalurgie a recyklácie

ĎAKUJEME ZA POZORNOSŤ
